

Ár 2011, föstudaginn 29. apríl, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Áslaug Árnadóttir, formaður, Geir Arnar Marelsson, Jóhann Tómas Sigurðsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir og Guðlaug Brynja Ólafsdóttir.

Fyrir er tekið **mál nr. 10/2011**:

M
gegn
Fjármálafyrirtækinu F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 4. mars 2011 með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 28. febrúar 2011. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 7. mars 2011, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust þann 29. mars 2011. Var bréfið sent lögmanni sóknaraðila með bréfi nefndarinnar, dagsettu 1. apríl 2011, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir lögmanns sóknaraðila bárust þann 7. apríl 2011.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar 29. apríl 2011.

II.

Málsatvik.

Þann 15. október 2007 gerði varnaraðili bílasamning við A um leigu á Ford Mustang, árgerð 2005, með fastanúmerið X. Númer samningsins var Z. Í 28. gr. samningsins segir m.a.: „Sjálfskuldarábyrgðaraðilar óska eftir því að greiðslumat verði ekki framkvæmt. Jafnframt lýsir F því yfir að sjálfskuldarábyrgðin takmarkast við kr. 1.000.000,-.“

Þann 14. janúar 2008 yfirtók B bílasamninginn. Á þeim tíma voru eftirstöðvar skuldarinnar 2.059.976 kr. Frá sama tíma gekkst sóknaraðili í sjálfskuldarábyrgð á bílasamningnum. Skrifaði sóknaraðili undir skjal um yfirtöku bílasamningsins og kemur þar fram að í undirskriftinni felist samþykki sjálfskuldarábyrgðaraðila. Í skjalinu kemur fram að yfirtakan sé hluti af samningi nr. Z, en samningurinn sé að öllu leyti óbreyttur og hafi nýr leigutaki og sjálfskuldarábyrgðaraðili/ar kynnt sér alla skilmála upphaflega samningsins og mótttekið afrit hans. Þá segir í texta í skjalinu: „Ef skuldari og sjálfskuldarábyrgðaraðilar eru einstaklingar, lýsa sjálfskuldarábyrgðaraðilar því yfir að þeir óski ekki eftir því að greiðslumat verði framkvæmt.“ Ekki liggja fyrir nein gögn um að fram hafi farið mat á greiðslugetu

skuldara þegar sóknaraðili tókst á hendur sjálfskuldarábyrgðina. Þá liggur ekki fyrir að sóknaraðila hafi verið kynntur upplýsingabækling um skuldaábyrgðir og veðsetningar.

Þann 10. febrúar 2011 sendi sóknaraðili varnaraðila bréf þar sem hann óskaði eftir að sjálfsskuldarábyrgð hans yrði felld niður með vísan til 3. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga frá nóvember 2001. Varnaraðili hafnaði þeirri kröfu með vísan til þess að ábyrgð sóknaraðila takmarkaðist við 1.000.000 kr., sbr. 28. gr. samningsins og því ætti 3. gr. samningsins ekki við.

Málinu var skotið til úrskurðarnefndarinnar með kvörtun, dagsettri 28. febrúar 2011.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að sjálfskuldarábyrgð hans til tryggingar á efnudum á bílasamningi B við varnaraðila nr. Z, með upphaflegum höfuðstól að fjárhæð 2.059.976 kr., verði felld úr gildi.

Sóknaraðili byggir kröfur sínar á því að varnaraðili hafi ekki staðið við skyldur sínar samkvæmt samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, dagsett 1. nóvember 2001 þar sem að ekki hafi farið fram greiðslumat á skuldara og því hafi ábyrgðarmanni ekki verið kynnt það. Þá hafi varnaraðili ekki staðið við upplýsingaskyldu sína samkvæmt ákvæðum samkomulagsins.

Sóknaraðili bendir á að þegar ritað var undir yfirtökuskjalið hafi hvorki legið fyrir upphaflegi samningurinn né skilmálar hans og beri samningurinn þess ekki merki að hafa verið kynntur sóknaraðila, t.d. með því að upphafsstafir hans hafi verið ritaðir á hann. Þá hafi samningsskilmálarnir verið samdir einhliða af varnaraðila.

Til stuðnings kröfum sínum vísar sóknaraðili einnig til samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, dagsett 1. nóvember 2001 og laga nr. 32/2009 um ábyrgðarmenn.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Bendir varnaraðili á að fyrir liggi að sjálfskuldarábyrgð sóknaraðila takmarkist við 1.000.000 kr. skv. skýru ákvæði 28. gr. hins yfirtekna samnings. Því hafi varnaraðila ekki borið skylda til að meta greiðslugetu leigutaka hins yfirtekna samnings, sbr. 3. mgr. 3. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga. Þá liggi fyrir yfirlýsing sóknaraðila í yfirtökuskjali, þar sem hann óski ekki eftir því að gert verði greiðslumat á skuldara. Því hafi varnaraðili uppfyllt skyldur sínar gagnvart sóknaraðila.

Þá hafnar varnaraðili fullyrðingum sóknaraðila um að honum hafi ekki verið kynnt efni upphaflegs leigusamnings, en fyrir liggi skrifleg staðfesting sóknaraðila í yfirtökusamningi á því að hann hafi mótttekið og kynnt sér þann samning.

VI.

Niðurstaða.

Í málinu er deilt um gildi sjálfskuldarábyrgðar sóknaraðila til tryggingar á efnudum á bílasamningi nr. Z sem B gerði við varnaraðila.

Þegar sóknaraðili gekkst í sjálfsskuldarábyrgð á umræddri skuld var í gildi samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, dagsett 1. nóvember 2001, og er ekki umdeilt að varnaraðili er aðili að samkomulaginu. Samkomulagið tekur m.a. til þess þegar einstaklingur gengst í sjálfskuldarábyrgð, sbr. 2. gr. samkomulagsins. Samkvæmt 3. gr. samkomulagsins er fjármálafyrirtæki skylt að meta greiðslugetu greiðanda nema ábyrgðarmaður óski sérstaklega eftir því með skriflegum hætti að svo verði ekki gert. Fjármálafyrirtæki er þó ávallt skylt að greiðslumeta skuldara þegar ábyrgð ábyrgðarmanns á skuldum viðkomandi skuldara nemur meira en 1.000.000 kr. Í 4. gr. samkomulagsins er kveðið á um það að fjármálafyrirtækjum beri að gefa út upplýsingabækling um skuldaábyrgðir og veðsetningar og dreifa með skjölum sem afhent eru ábyrgðarmönnum til undirritunar og með undirritun lánsúmsóknar eða annarra gagna sem fyllt eru út í tengslum við afgreiðsluna skal ábyrgðarmaður staðfesta að hann hafi kynnt sér efni upplýsingabæklings um ábyrgðir.

Í málinu liggur fyrir að sóknaraðili ritaði á yfirtökuskjalið þann 14. janúar 2008 og samþykkti þar með sjálfsskuldarábyrgð á umræddri skuld. Jafnframt staðfesti hann með undirritun sinni að hann hefði kynnt sér alla skilmála upphaflega samningsins og mótttekið afrit hans og að hann óskaði ekki eftir því að greiðslumat yrði framkvæmt. Jafnframt kemur fram í yfirtökuskjalinu að yfirtakan sé hluti af samningi nr. Z og sé samningurinn að öllu leyti óbreyttur.

Í 28. gr. upprunalega samningsins frá 15. október 2007 er kveðið á um það að sjálfskuldarábyrgð samkvæmt samningnum takmarkist við 1.000.000 kr. Í ljósi texta yfirtökuskjalsins, sem sóknaraðili undirritaði, um að samningurinn væri þrátt fyrir yfirtökuna að öllu leyti óbreyttur, verður að telja að sjálfskuldarábyrgð sóknaraðila takmarkist við 1.000.000 kr. Á yfirlýsingunni sem sóknaraðili undirritaði kom einnig fram að hann óskaði ekki eftir því að greiðslumat yrði framkvæmt. Þar með var varnaraðila, á grundvelli 3. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, ekki skylt að meta greiðslugetu greiðanda. Hins vegar liggur ekki fyrir að varnaraðili hafi virt ákvæði 4. gr. samkomulagsins um að fjármálafyrirtækjum beri að gefa út upplýsingabækling um skuldaábyrgðir og veðsetningar og dreifa með skjölum sem afhent eru ábyrgðarmönnum til undirritunar, þar sem ekki liggur fyrir staðfesting sóknaraðila á að hann hafi kynnt sér efni upplýsingabæklings um ábyrgðir.

Þegar metið er hvort að skortur á sönnun þess að sóknaraðili hafi kynnt sér efni upplýsingabæklings um ábyrgðir eigi að leiða til þess að ábyrgð sóknaraðila verði vikið til hliðar á grundvelli 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggæringa þarf að meta hvort að það yrði talið ósanngjarnt eða andstætt góðri viðskiptavenju að bera samningsskilmálana fyrir sig. Í 2. mgr. greinarinnar segir að við mat samkvæmt 1. mgr. skuli líta til efnis samnings, stöðu samningsaðilja, atvika við samningsgerðina og atvika sem síðar komu til. Ljóst er að með því að afhenda sóknaraðila ekki upplýsingabækling um skuldaábyrgðir var ekki tryggt að sóknaraðili væri að fullu upplýstur um hvað í því felst að gangast í sjálfsskuldarábyrgð. Þá verður að líta til þess að sóknaraðili er einstaklingur, en varnaraðili fjármálafyrirtæki og verður að telja að varnaraðili verði að bera hallan af því að ekki liggi fyrir sönnun á að fyrirtækið hafi virt ákvæði 4. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga. Þegar þessi atriði og tilgangur samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga eru metin heildstætt verður að telja að fyrir hendi séu forsendur til að víkja til hliðar sjálfsskuldarábyrgð sóknaraðila á grundvelli 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggæringa.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Sjálfskuldarábyrgð M á bílasamningi nr. Z milli B og F er vikið til hliðar.

Reykjavík, 29. apríl 2011.

Áslaug Árnadóttir

Geir Arnar Marelsson
Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Jóhann Tómas Sigurðsson
Guðlaug Brynja Ólafsdóttir